

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

De Munere Concionandi, Exhortandi, Catechizandi - Continens non tantùm
praecepta ad artem concionandi descendam accomodata, sed etiam Ideas
& Conceptus praticos pro Concionibus in Festis B. V. & SS. Dedicationis,
Patrocinij, Novi Anni, Paschatis, Parasceves; item in Primitiis Sacerdotum,

...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Fons I. Exhortationum pro defunctis ex vita Defuncti,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48347](#)

FONS I.

Exhortationum pro Defunctis ex vita
Defuncti.

I. **F**ons primus meritò vita & virtutes Defuncti statuantur; Ex his enim solis vera materia laudis desumitur Unde licet in ejusmodi Concionibus & Exhortationibus funebribus etiam Naturæ vel fortunæ dotes commemorari possint, id utrum patciùs convenit fieri, & ita, ut ostendatur benè illis usus fuisse defunctus; sic enim & illæ in materiam laudis transibunt, Auditorib[us]que materiam imitationis offent.

Porrò ex hoc Fonte varij modi Exhortationes funebres instituendi profluunt; nam interdum solum in Genere demonstrari potest, quantopere fuerit defunctus virtuti deditus, quandoque in specie ad varias virtutes descendit, atque hoc iterum dupli modo fieri potest, ut scilicet vel aperiè & simpliciter unam vel plures virtutes ab eo exercitas fuisse probetur, vel certè sub Schemate aliquo similitudinis ex ipsius virtutibus ejus petitæ, facta illustriora illius commemoretur, quorum omnium modorum materiam breviter hic exhibeo.

1. Ergo in Genere de virtute loquendo ostendi potest ex occasione illius sententiae S. Pauli 1. Tim. 4. *Pietas ad omnia utilis*, quomodo Defuncto Pietas, sub qua aliqui virtutem intelligunt, utilis fuerit ad benedictionem in temporalibus juxta illud Matth. 6. *Quarite ergo primum regnum DEI & iustitiam eius, & haec omnia adiicientur vobis.*

2. Quomodo ei utilis fuerit ad beatam mortem, à qua pender tota æternitas juxta commune Adagium: *Sicut vita, mors ita. Et mors est Echo vite.* Tertiò quomodo ei utilis fuerit ad magnam Gloriam in cælo comparandam. Quia veræ divitiae solæ sunt juxta D. Bernardum, quæ nos virtutibus divites faciunt; nam illæ solùm intelliguntur per thesaurum, de quo Christus Matth. 6. dixit. *Thesaurizate vobis thesauros in calis, ubi nec arugo, neque tinea demolitur, & ubi fures non proficiunt, nec furantur.*

II. Ex occasione Thematris: *Mibi autem nimis honorificat*

ut si sunt amici tui DEVS: Ps. 138. ostendatur primò quan-
tus Honor sit esse amicum DĒI; ex comparatione honoris. qui
amicis Regum in hac vita exhibetur, & ex illo dicto Davidis
1. Reg. 18. Num parūm videtur vobis esse Generum Regis?
2. Ostendatur, quomodo defunctus ad hunc honorem per so-
lam suam virtutem venēvit, nam juxta S. Bernardum in quo-
dam serm. *Virtus Mater Gloria est; Sola enim est, cui Gloria*
non debetur, & securè impendetur. Id quod Romani dupli-
templo indicārunt, quorum alterum Virtuti, alterum Hono-
ri fuerat exstructum, sed tali situ, ut nulli ad Honoris tem-
plum aditus pateret, nisi prius per virtutis templum transiit-
set.

III. Ex occasione illius Thematis: *Opera enim illorum*
sequuntur illos. Apoc. 14. ostendi potest, quod defunctus imi-
tatus fuerit illum Regem, de quo S. Barlaam in Parabola di-
cerat, quod, cūm in regno quodam consuetudo fuisset, ut
Rex non nisi per annum viveret, postea verò in exilium mit-
teretur, ille utpote cæteris sapientior, illo anno occultè suas
divitias in locum, in quem mittendus fuerat post annum elas-
tum, præmisiterit, & sic beatè vixerit. Dicatur itaque Re-
gum tale hunc mundum esse, Regi verò illi Defunctum si-
millem esse. Excitentur Auditores ad idem faciendum.

IV. Ex occasione illius thematis: *Dulcis est Somnus ope-
ranti.* Eccl. 5. ostendatur. Primò, quomodo Somnus &
Mors in multis similes sint, atque adeò rectè inter se compa-
tentur, ut in §. 3. suprà videre est. 2. Quomodo Somnus hic
seu mors Defuncto operanti, id est, rectè & virtuosè viventi
valde dulcis fuerit, juxta illud Thom. Kemp. l. 1. c. 25. *Gau-
dibus semper vesperè, si diem insumas fructuosè;* eò quod nunc
auditurus sit illud Christi Matth. 25. *Intra in Gaudium Do-
mini tui, & Jo. 16. & gaudium vestrum nemo tollet à vobis.*
Excitetur proin Auditor ad congaudentum, juxta illud
Rom. 12. *Gaudete cum Gaudentibus, & i. Col. 12. sive glo-
riatur unum membrum, congaudent cætera membra.*

V. Ex occasione illius thematis: *Negotiamini, dum ve-
rio.* Luc. 19. ostendi potest primò quām benè S. Gregorius
Nazianz. & alij SS. PP. vitam hanc comparârint nundinis,
quia nunc tempus est emendi necessaria pro æterna vita; quia
autant brevi tempore iis que finitis non amplius est occasio
Instru. VII.

emendi; quia nemini offertur merxulla, id est, Gratianus
jus ad Gloriam alterius vitæ, nisi pro pretio bonorum justi
illud S. Pauli 1. Cor. 5. omnes nos manifestari oportet ante tri-
bunal Christi, ut referat unusquisque propriæ corporis, pri-
mogenitus, sive bonum, sive malum. 2. Ostendatur, quām bene
Negotiatoris officio in his nundinis functus sit defunctus
quām diligenter rationem temporis habuerit juxta illud
Eccl. 14. Non defraudēris à die bono, & particula boni dñi
non reprætereat, & illud S. Pauli Eph. 5. videte fratre, quā
modo cauīt ambuletis, non quasi insipientes, sed quasi sapientes
redimentes tempus: quām feliciter & non parcè expendent
preiūm pro mercibus, id est, conditiones ad bonum & mer-
itorium opus requistas (ut scilicet sit bonum, vel saltem
differens, & in gratiā, ac cum bona intentione fiat) observa-
xit: quām studiosè semper optimas merces, & apud optimos
mercatores DEUM emerit; quām fuerit sollicitus in me-
dem suis mercibus per viam securiorem, id est, per humili-
tem ad Patriam suam cœlestem prämittendis, quāmque al-
eò cautè inanem gloriam velut infestam Prædaticem devi-
tarit. Invitandi proin Auditores, ut in Societatem Negoti-
ationis veniant, & industrias ab eo observatas & ipsi diligenter
observare studeant.

VI. Ex occasione illius Thematis: Spectaculum faci-
sumus Mundo, Angelis & Hominibus 1. Cor. 4. ostendi posse.
Quām benè Actoris officio functus sit is, qui sepelitur, &
1. quidem quām benè contentus fuerit suā Personā juxta il-
lud: Eccl. 11. Confide autem DEO, & mane in loco ino; faci-
lē est enim in oculis DEI subito honestare pauperem. Et illud
Epicteti c. 23. Actorem esse Fabula talis, qualis Magistro pro-
bata fuerit, te memento. Si longa, longa;
Si Medicum te agere voluerit, fac eam quoque Personam impo-
niosè repreſentes. Ita si claudum, si Principem, si plebeum; hoc
enim tuum est, datam Personam benè affingere; eam autem di-
gere, alterius. 2. Quām diligenter inquisierit quid ad suum
Personam requiratur, & quām studiosè id impleverit, memori
Doctrinæ Sapientissimæ à Seneca datæ Epist. 24. Quemadmo
Fabula, sic vita: Non quamdiu, sed quām benè sit acta, refer-
nil ad rem pertinet, quo loco desinas; quocunque voles, deſi-
tantum bonam clausulam impone. 3. Quām mature incepis

seam Personam sustinere, & non, ut alij multi homines, in
hunc primum cœperit, Personam suam agere, memor pracepti
a DEO per Siracideum Eccl. c. 5. dati: Ne differas de die in
die: Et illius Matth. 24. Esto parati, quia, quā horā non
paratis, Filius hominis veniet. 4. Quām generosè hominum
judicia, actiones ipsius contemnitum, spreverit, & cum S.
Paulo dixerit. Si hominibus placerem. Christi seruus non es-
sem. Gal. 1. Sciens nempè, quod, ut S. Climaeus prudenter di-
xit, prima virtus Monachi, (& verò etiam cujusque Christia-
ni) sit hominum iudicia contemnere. Econtrario verò oculi
suos semper ad Spectatorem suum primarium converte-
tit, dicens: cum S. David Ps. 122. Ad te levavi oculos, quā
habitas in calis: & cum S. Stephano Act. 7. Ecce video calos
apertos & Filium Hominis stantem à dextris virtutis DEI. A-
numandi proin Auditores ad Simile Spectaculum DEO ex-
hibendum.

VII. Ex occasione Thematis: *Dum sumas in corpore,*
peregrinamur à Domino, 2. Cor. 5. ostendi potest, quomodo
Peregrini officium impleverit defunctus & 1. qui-
dem, quomodo illud S. Petri 1. c. 2. observarit: *Obsecro vos*
tanquam Advenas & Peregrinos abstinere à carnalibus deside-
riu, que militant adversus animam. 2. Quomodo arctam
quidem, sed breviorem, & securiorem viam, scilicet Crucis
elegerit, de qua Christus Matth. 7. dixit: *Arcta est via, que*
ducit ad vitam & pauci sunt, qui inveniunt eam. Et Thomas
Kemp. l. 2. c. 12. non est alia via ad vitam, & ad internam
etiam pacem, nisi via S. Crucis & quotidiane mortificationis.
Ambula ubi vis: *Quare, quodcunque volueris, & non inven-
iui altiorerem viam supra, nec securiorem viam infra, nisi viam*
S. Crucis. 3. Quomodo non curaverit, quid ab aliis ageretur,
sed solius sui itineris rationem habuerit juxta Consilium
Christi Jo. 21. *Quid ad te? tu me sequere: & juxta illud*
Thomæ Kemp. l. c. 3. c. 24. *Fili, noli esse curiosus, nec vacnas*
terefelicitudines. *Quid ad te, utrum ille sit talis vel talis, aut*
non sit, & sic agit vel loquitur? tu non indiges pro aliis responde-
re, sed pro te ipso rationem reddes. *Quid Ergo te implicas?*
4. Quām constanter inter omnes tempestates, & pericula per-
seruit, semper se consolans felicitate termini & patriæ, ad
quam properabat, atque adeò sibi illud S. Pauli Rom. 8. in

memoriam assiduò revocans: Non sunt condigna passionis
ius temporis ad futuram Gloriam, qua revelabitur in nobis. Et
citandi proin Auditores ad comitandum illum per verbū
ejusdem pij Ascetæ l. 3. c. 56. Eia frātēs pergamus simul,
quām viriliter, nō meuant Terrors &c.

VIII. Ex occasione Thematis: Militia est vita hominis
super Terram Job. 7. ostendi potest, quām praeclarè militi
officio sit functus, qui obiit; & primò quidem, quomodo ar-
ticulos militiæ Christianæ nempè decēm Præcepta DEI &
quinque Præcepta Ecclesiæ studiosè observarvit; illudque
Davidis Ps. 118. assiduè in mente habuerit. Iuravi, & je-
tui custodire iudicia iustitiae tuae. 2. Quām accuratè illum S.
Pauli 2. Tim. 3. observaverit: Labora, sicut bonus miles Chri-
stii IESV. Nemo militans DEO implicat se negotiis Seculari-
bus, ut ei placeat, cui se probavit. 3. Quām fortiter contra
hostes certārit, in certamine ad finem usque perseveraverit,
sicque cum veritate illud S. Pauli 2. Tim. 4. usurpare po-
tuerit: Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem
servavi, de reliquo est mihi reposita Corona iustitia, quam re-
dat mibi Dominus in illa die iustus Index. Excitandi Audit-
ores ad gratulandani defuncto victoriā, animosque, illū
Exemplo ad paria certamina sumendos: Serviet eum in
nem pro Epilogo pulcherrima illa S. Chrysostomi sententia
de SS. Mart. Vnde tu Christiane delicatus es miles, si pati posse
posse sine pugna vincere, sine certamine triumphare. Exere-
re, fortiter dimica, atrociter in prælio isto concerta: Considera
pacatum, conditionem attende, militiam nosce: Pacatum, qui
spondisti: Conditionem, quā accessisti; Militiam, cuius
dediti,

VIII. Ex occasione Thematis: Euge serve bone & fide-
lis, Matth. 15. ostendi potest, quod veri & fidelis servi con-
ditiones impleverit Defunctus. Et 1. quidem quām fideliter
expleverit voluntatem Domini sui, ita ut de eo dicere possit
DEUS illud Ps. 88. & Act. 13. Inveni servum meum, zwan-
secundūm cor meum, qui faciet omnes voluntates meas. 2. Quām
fideliter talenta duo sibi concedita, Corporis scilicet & An-
mæ vires, expenderit; & lucratus sit cum illis alia duo talenta
Charitatem scilicet DEI & Proximi. 3. Quām fideliter ve-
gilaverit, & Adventum Domini sui exspectaverit, habens fac-
cione

ciatos lumbos per continentiam seu declinationem à malo,
& lucernas ardentes in manibus per servidam & constantem
operationem boni. Adhortandi AA. ut discant à defuncto
servite DEO, ut cum eo olim audire possint pariter: *Euge ser-
ve bone & Fidelis, quia in pauca &c.*

IX. Ex occasione Thematis. *Voca Operarios, & reddet
illu mercadom Matth. 20. ostendi potest, quām sedulō laborā-
vit defunctus in vinea Domini. 1. Eam fodiendo, per humi-
litatem ad infīma semper tendentem, 2. Plantando vites
potentiarum & Appetituum suorum. Atque inutilia Ger-
mina, hoc est, desideria & actiones vanas amputando per
mortificationis studium. 3. Alligando stipiti crucifixi Chri-
sti per veram patientiam & imitationem illius. Hortandi
Auditores, ne invideant, ut alij operarij Evangelici, quod jam
aceperit suum denarium, sed potius ei gratulentur, &, ut
cum eo olim & ipsi suām mercēdem accipere mercantur, ejus-
dem in hac vita laboris sedulitatem imitari studeant.*

X. Ex occasione Thematis: *Vos es, qui permanēstis me-
cum in temptationibus meis Luc. 22. ostendi potest, quām fidelis
DEI amicus fuerit defunctus. Eum in finem exponi pos-
sunt variae temptationes mundi, Carnis, & Diaboli juxta illud
S. Joan. 1. c. 2. Omne, quod es in mundo, concupiscentia carnicis
es. Et concupiscentia oculorum, & vita Superbia. Dein o-
stendi potest, quām constanter in iis temptationibus adhæse-
rit DEO, usurpans illud S. Pauli Rom. 8. Quis me separabit a
charitate DEI? Tandem explicari poterit, quomodo DEUS
huic amico disposuerit, ut edat & bibat in regno cælorum;
unde affectus Gratulationis & desiderium similis Amicitiae
excitandum.*

XI. Ex occasione Thematis: *Iusti fulgebunt sicut sol.
Matth. 13. ostendi potest, quomodo Defunctus etiam justus
fuerit, & ut Sol fulserit, dum videbatur parvus hominibus, in
se autem & coram DEO valde magnus fuit juxta illud pij
Alcetæ 1. 1. c. 3. verè magnus est, qui veram charitatem habet &
verè magnus, qui in se parvus est & pro nihilo omne culmen ho-
minis ducit. 2. Ut sol alios calefecerit calore charitatis, illu-
minans verò per lucem doctrinæ & bonorum Exemplorum.
3. Ut sol celerrimè, id est, cum magna alacritate ac fervore
Zodiacum, id est Terminum actionum sibi à DEO præscri-*

ptarum percurserit, neque extra semitam vocationis & statu sui exerrârit. 4. Ut sol per interpositionem terrae nunc Eclypsin passus sit, sed suo tempore jucundius fulsurus. Excitandi ad hanc Eclypsin, Auditores, benè considerandam, que ad condolentiam tantisper ostendendam, donec item fulgere incipiat.

Ex occasione Thematis: Non est vir in domo sua, ab invia regionem longissimam. Prov. 7. ostendi potest. 1. Quod quis Homo tres habeat domos, mundum, materialem suam dominum, & corpus juxta illud Apost. 2. Cor. 5. Scimus enim, quoniam si terrestris domus nostra huius habitationis diffundatur &c. jam autem post mortem verum sit dicere: Non est domo sua, quoniam omnes tres deseruit. 2. Quod per viam abierit longissimam, per viam scilicet aeternitatis. Sed cum accipere sibi regnum, ut Luc. 19. dicitur, & reverentiam nobis persuaderet, quod 30. Saccum pecuniae sequitur nullus, hoc est, virtutes & bona opera sua juxta illud Ap. 14. Opera enim illorum sequuntur illos. 4. Quod in die plena luna reverentur est in domum suam, id est, in die judicij, quia tunc apparet omnia. Hortandi ergo Auditores, ut non nimis lugantur abeunte, sed potius gratulentur, &c. ut aliquando simile Regnum queant acquirere, interea insignem Sacculum pecuniae præparent per bonorum operum constans Exercitum.

Pro Mulieribus.

I. Primò pro his speciatim. Ex occasione Thematis: Mulierem fortē quis inveniet Prov. 31. ostendi potest, quam fortis fuerit defuncta. 1. In vincenda seipsa, de qua victoria Thoin. Kemp. I. 1. c. 3. loquitur: *Quis habet fortius carnem, quam qui nascitur vincere seipsum?* & iterum L. 3. c. 5. *perfectas victoria est, de semetipso triumphare;* qui enim ipsum subiectum tenet, ne sensualitas rationi, & Ratio in carnem obediatur mihi hic verè victor est sui, & Dominus mundi. 2. In vincendis adversitatibus juxta illud Prov. 16. *Melior est pretiens viro forti.* 3. In vincendo mortis timore juxta illud Cor. 15. *Absorpta est Mors in victoria;* ubi est Mors videretur tua? ubi stimulus tuus? stimulus autem mortis peccatum, quem proin confregisse ostendatur mortua per perfectam peccatorum confessionem, & alia media. Laudetur prima

hunc illud Prov. 31. Surrexerunt Filii eius & beatissimam
predicaverunt: vir eius, & laudavit eam.

II. Ex occasione Thematis: Confidit in ea cor viri sui,
& non indigebit spoliis. Prov. 39. ostendi potest. Quam be-
ne administrari familiam, ut Maritus nullam penè solicitu-
dinem habere debuerit. Et 1. quidem, quod confisus sit in
eius honestate: Quia ante omnia quæsivit Regnum
DEI, Justitiam ejus, ac propere a effecit, ut omnia necessaria
DEUS copiosè submitteret. 2. Quod confisus sit in ejus pe-
nitentia & prudentia œconomica, quam etiam per laborem & in-
dustriam suam ipsi Marito & Domesticis sollicitè cibos & alia
necessaria providit, juxta illud: Reddet ei Bonum & non ma-
lum omnibus diebus vita sua. Prov. 30. Quod confisus sit in
eius prudentia familia Gubernativa, quam ita liberos & Famu-
los direxit, & instruxit, ut simul in virtute & scientiis vel bo-
nis artibus proficerent; sique dici posset, quod omnes ejus
Domestici vestiti essent duplicibus. 4. Quod sit Confisus in
amore conjugali ipius, quo omnes ejus molestiae & labores
non parum sunt revelatae. Nam duo boves cum concordia
& quiete jugum portantes, non levi sibi laboris levamen
conciliant. Hortandi Ergo Auditores, ut laudent cum vita
illius defunctam, atque ut has tanto certius obtineant, ipsi vi-
cissim pro ea oreant.

III. Ex occasione Thematis: Quæsivit lanam & linum
Prov. 31. commendari potest singularis industria Defunctæ,
& primò ostendi, quomodo in sensu literali quæsierit lanam
& linum, id est, domi suæ iuanserit, atque ad otium vitandum
familiamque sustendam honesto se labore occuparit. Secu-
ta Consilium S. Hieronymi Demetriadi datum: Habetola-
nam semper in manibus, vel staminis pollice fila deducito, vel
ad torquenda subtegmina in Alveolis fusi vertantur; & sic o-
perata sit confilio manuum suarum, id est, cum prudentia eli-
genz labores potius utiles, quam occupationes vanas & no-
tias aliarum mulierum morom Sectando. 2. Quomodo in
sensu Spirituali quæsiverit lanam & linum, nemp̄ juxta Ex-
plicationem S. Augustini Ser. 12. de temp. Sie loquentis.
Quid est lana, quid est linum? *Lana carnale* aliquid, linum
vero *spirituale* aliquid significat, quia in ordine vestimentorum
inferiora sunt linea vestimenta, lana vero exteriora. *Lana*
etiam

etiam de oonvivione animalium nascitur; Linum vero sive
carnis voluptate generatur de terra, immo castitatis imagines
preferre videtur in tantum, ut Sacerdos veteris testamenti
praecepto legis propter castitatis indicium, lineis femoralibus uen-
tentur: ostendendum proinde quomodo utraque quæsient
defuncta, & propterea collaudanda.

I V. Ex occasione Thematis. *Facta est quasi navis lohi-*
zoris de longe portans panem suum. Prov. 31. ostendi potest,
quam bene officia matris familias obierit. 1. Excipiendo
omnes Domesticos, naterno affectu & sinu, ut Navis eos, qui
vehuntur in ea. 2. Omnes fluctus adversitatum pro iis sus-
tinendo fortiter & constanter, ut Navis procellas. 3. Por-
tans panem, quotidianas necessitates de longe, id est, de celo
precibus suis & industria copiosam a DEO benedictionem
obtinendo. Hinc excitandus Auditor, ut cum Domesticis ex-
urgat in laudes illius & Beatissimam præ dicet.

V. Ex occasione Thematis: *Gustavit & vidit, quia ba-*
na est Negotiatio eius. Prov. 31. ostendi potest, quam bene ne-
gotiata sit defuncta. Primò quia honesto semper labore utili-
que occupata erat. Hinc emit agrum, & plantavit vincas
de fructu manuum suarum. Quia diligenter laboravit, & bene-
nam accinxit fortitudine lumbos suos, & roboravit brachia-
um suum. 3. Quia constanter laboravit, etiam in nocte tribu-
lationum, non permittens, ut sua vigilancia & industria, que
per lucernam intelligitur, ob varias difficultates & aduersa
intermitteretur. Hinc meritò Gratulationem & amorem
promerita censenda est.

V I. Ex occasione Thematis: *Manum suam misit ad*
*fortia, & digitis eius apprehenderunt fusum. Prov. 31. ostend-
i potest, quomodo artem nendi spiritualiter exercuerit, &*
1. quidem colum, qui per fortia juxta Interpretes passum in-
telligitur, ex optima & tenerrima materia compositum ap-
prehenderit, id est, in bonis & honestis actionibus semper oc-
cupata fuerit, otij gravissima Hostis. 2. Suos digitos in fusum
torserit, id est, per intentionem bonam efficerit meritoria. Ita
S. Augustinus explicat his verbis: *digitis huius manus omnia ele-
cti, qui apprehenderunt fusum, id est, Rectitudinem intentionis, per*
qua omnia opera quasi ficta in orbē aeternitatis retorquentur. Et
infra: Per colum significatur vita temporalis, per fusum inimicis
hostis.

rei operū; colus quidem in sinistra ponitur & fuso lana per lumen in dexteram retorquetur, quod est rectè nere; Hoc autem si, quando temporalia & humana sic exercentur, ut per bonam mentionem quasi in filium ducta ad aeterni spiritualisque merito undivisum transirent. Hinc iterum Gratulatio & imitatio-
nis studium excitandum.

VII. Ex occasione thematis: *Manum suam aperuit incep-
tis, & palmas suas extendit ad pauperem* Prov. 30. Potest com-
mendari singularis misericordia defunctæ, quam tum erga
ridentes, tum erga defunctos ostendit, & inde probari, quod
merito spes concipiatur de illius salute, quāmque vicissim sit
digna, ut si fortè ope adhuc indigeat, suas quisque ad eam ma-
nus ac palmas extendat.

VIII. Ex occasione thematis: *Non timebit domui sua à
frigeribus nivis, omnes enim Domestici vestiti sunt duplicibus,*
ostendi potest, quomodo ipsa primū sibi, postea & Domestici
vestem duplice providerit, de qua Hugo sic loquitur:
*dplex est vestis, hyemalis & aestivalis; vestem hyemalem dico
virtutes, quibus protegimur contra pluviam & grandinem ten-
tationum, & persecutionum.* Eiusmodi sunt patientia, man-
statudo, humilitas & alia id genus; *aestivalem dico virtutes,*
quibus tempore pacis & tranquillitatis vacatur bonis operibus,
& contemplationi, qualis est charitas, pietas, devotio, sapien-
tia; quæ omnia tum ipsa defuncta, tum à Domesticis quo-
modo observata sint, succinctè potest ostendit. Aliqui per ve-
stem duplice bona præsentia & futurae vitæ, vel etiam Gra-
tie & Gloriæ intelligunt.

IX. Ex occasione thematis: *Seragulatam vestem fecit
sibi; Byssus & purpura indumentum eius.* Prov. 31, ostendi po-
test, quomodo in primis defuncta sibi fecerit vestem stragu-
latam, id est, diversis figuris, coloribus, liciis varietatam, si-
ve per texturam, sive per acu picturam; per quam Varietas
virtutum puta Modestia, Verecundia Taciturnitatio, Humi-
litatis, Charitatis intelligitur. 2. Quomodo byssus, id est,
tela ex preciosissimo lino confecta, quæ singularis Animi, cor-
porisque puritas indicatur, fuerit indumentum ejus. 3. Quo-
modo etiam purpuræ, id est, sanguine Christi, & proprio per
insignem patientiam se vestierit; unde hortandi Auditores,

ut, sicut olim Elias in cælum vesus Eliseo pallium reliqui
ita à Defuncta ipsi hæc vestimenta relinqui cupiant.

X. Ex occasione thematis: *Fortitudo & decor indumentum eius, & videbit in die novissimo. Prov. 31.* ostendi potest primo, quomodo per decorum exteriorem seu modestiam, in oculis, fronte, labiis, manibus, pedibus observabit, ita ut de illa dici possit illud S. Ambrosii de B. Virgine prolatum Elogium. *Virgo erat corde humilis, verbius gravis, animo prudens, loquendi parcior, legendi studiisior: Nil torvum in scilicet nil in verbis procaecis, nil in actu inverecundum:* Non gestus fricator, non incessus solitior, non vox petulantior, ut ipsa corporis species simulachrum fuerit mentis. Figura probitatis.

2. Quomodo etiam fortitudinem induerit ad tolerandam ut Beda explicat, perversorum Ipsam irridentium & persequeuntium improbitatem, unde ridebit in die novissimo, quando sentiet verificari, quod Christus Matth. c. 6. promisit. *Benedictus qui persecutionem patiuntur propter iustitiam, quoniam ipsorum est Regnum celorum:* quando irrisores errorem suum agnoscent, & dicent illud Sap. 5. *Nos insensati vitam illorum effeminassemus Insaniam,* Adhortandas mulieres, ut faciant secundum Exemplar.

XI. Ex occasione thematis: *Os suum aperuit Sapientia, & Lex Clementia in lingua eius. Prov. 31.* ostendi potest, quod artem, quæ apud Mulieres raro reperitur, Defuncta optimè calluerit, scilicet partem loquendi, quæ in duobus principiis consistit. 1. Ut sapienter aperiatur os, id est, ut, sicut Eremita quidam cellæ suæ ostio inscripsit hæc verba: *Noceffitas, Vilitas, Charitas,* indicans non aperatum iri hoc ostium nisi una ex istis tribus causis cogeret; ita & os non aperiatur, nisi ob unam ex dictis causis, quarum defectu plerumque mulieribus occisi potest illud Job. c. 2. *Quasi una de stultis mulieribus locuta es.* Defunctæ autem potius illud S. Mechtilidis Elogium: quod in vita cap. 5. legitur, dari poterat: *Servabas silentium, ut eam mucam putares: Si loquereretur, tantum illa Gratia faciebat, ut cum Angelo te colloqui putares.* 2. Ut mansuerit & charitatib[us] quis loquatur, ubi iterum plerumque deficiunt mulieres, de quibus Eccl. cap. 25. Non est ira super iram mulieris. De Defuncta autem illud S. Damasceni oratione de Nat. dici poterat. *Sermo eius incundue ex leni anima prægrediens.*

rudens & ut Sponsus Cant. 4. dixit, *Favus distillans labia tua: mel & lac sub lingua tua.* Itaque hæc ars singulariter omnibus, sed præcipue mulieribus commendanda.

XII. Ex occasione thematis: *Consideravit semitas domini sue, & panem otiosos non comedit.* ostendi potest, quæm inimica fuerit otio Defuncta, utpote quod vel maximè dederet Mulieres, casque in præcipitium omnium vitiorum deducit. 2. Explicari possunt labores, præcipue in cura domus suscepiti. Hæc enim cura propriè convenit uxoribus, uti Aristoteles lib. 1. de re famil. cap. 3. his verbis indicat: *Divina Providentia utriusque natura, Viri scilicet, & Mulieris ordinata est ad Societatem;* Alterum enim robustum fecit, alterum imbecillius. Hoc quidem ob timorem cautius; illud propter fortitudinem pugnacius; Et hoc quidem, ut foris suppeditaret, quæ necessaria sunt; Illud autem intus eadema conservaret. Hinc posset dici, eam observâs doctrinam ab Amico quopiam alteri male familiam administranti datam. dum ei pixidem obtulit, quæ schedam hæc verba habentem continebat. *Willst das dir dein Sach wohl gelting? sieh all Tag fleissig zu deim Ding.* Et hanc pixidem quotidie tota in domo circumferre cum jussit; quod ubi is fecit, haud exiguum rei domesticæ augmentum advertit. Dicendum in fine hanc pixidem omnibus mulieribus à defuncta pro sui memoria benda relictam.

XIII. Ex occasione thematis: *Surrexerunt filii eius, & beatissimam predicatorum: vir eius, & laudavit eam.* Prae-verb. 13. ostendi potest, quæm bene Matrisfamilias munus Defuncta obicerit. 1. Liberos bene educando; unde illi surgentes, id est, crescentes in Sapientia, ætate & Gratia apud DEUM & Homines, Beatissimam ipsam opere ipso prædicaverunt, juxta illud Prov. 15. *Filius sapiens latificat patrem.* Si natus homo despicit matrem suam. Ergo sapiens honorat eam. 2. Familiam bene gubernando, id est, cum amore juxta illud S. Hieronymi ad Celantiam: *Familiam tuam ita reges, & confove, ut te matrem magis tuorum, quæm Dominam videri valas, à quibus benignitate potius, quæm severitate exige Reverentiam; fidelius & gratius semper obsequium, quod ab amore, quæm quod à metu proficiatur.* 3. In marito colendo & amando juxta monitum ejusdem S. Hieronymi: *præcipue au-*

tem

tem in coniugio venerabili atque immaculato Apostolica Regula
ordo teneatur. Servetur in primis Viro Authoritas totaque à
te dictat domus, quantum illi honoris debeat. Tu illum Domi-
num tuo obsequio, tu magnum illum tuā humilitate demonstra,
tanto ipsa honoratio futura, quanto illum amplius honorav-
ris. Caput enim, ut ait Apostolus, mulieris est vir, nec aliud
magis reliquum corpus ornatur, quam ex capitis dignitate,
unde inonendi Auditorcs, ut & ipsi surgant, & collaudent
illam.

XIV. Ex occasione thematis: *Multe Filie congrega-
runt divitias, tu supergressa es universas.* Prov. 31. Dici potest
primo quomodo congregaverit veras divitias, de quibus Bernardus ait: *Fratres, si divites esse cupitis, veraq; divitias amate;* *Sola autem vera opes sunt, qua nos virtutibus divitias-
ficiunt.* 2. Quomodo in hoc superaverit antiquas mulieres
à variis donis laudatas. Estherem in pulchritudine, Juditham
in fortitudine, Abigail in prudentia, Liam in fæcunditate,
Annam Samuelis matrem in pietate. Hinc congratulan-
dum illi ob tales divitias & ad similes comparandas Auditio-
res excitandi.

XV. Ex occasione thematis: *Fallax Gratia & vana q;
pulchritudo mulier timens dominum ipsa laudabitur.* Prov. 13.
ostendi potest, quam parū fecerit defuncta pulchritudinem
corporalem, & potius internæ pulchritudinis rationem ha-
buerit, assidue in mente gerens sententiam hanc: *Fallax gratia & vana est pulchritudo;* quam quidam sic vernaculo ser-
mone & metro expressit:

Ganz eitl ist Ehr/ Ereb/ vnd Gunst/
Die Schönheit ist ein blauer Dunst/
Allein das Weib / das lobet Gott/
Zu loben ist vor vnd nach dem Todt.

2. Quantopere timorem Domini habere studuerit ipsa de-
linando à malo seu peccato, & faciendo bonum, id est, man-
data Dei adimplendo, & etiam Liberos suos eandem docue-
rit, dicens ad quicvis illorum ea S. Tobiae cap. 4. verba:
*Noli timere, fili mi, pauperem quidem vitam gerimus, sed mul-
ta bona habebimus, si timuerimus DEVM, & recesserimus ab
omni peccato, & fecerimus bene.* Itaque excitandi Auditorcs
ut & ipsi eam laudent.

XVI. Ex occasione thematis: *Dato ei de fructu manuum suarum, & laudent eam in portis opera eius. Prov. 31. ostendit potest.* 1. Quomodo jam in cælis fructum operum suorum receptra sit juxta illud Psal. 127. *Labores mannum tuarum manducabis. Beatus es, & bene tibi erit.* Commeudari autem hi fructus ejus possunt à bonitate substantiæ, raritate circumstantiæ, seu qualitatibus, & maturitate perseverantia; siue his tubis enim fructus pretiosus non estimatur. Respondebant autem etiam in præmio tria similia Gaudia, scilicet Gaudium accidentale ex varijs objectis erga D E U M proveniens: Gaudium substantiale consistens in visione beatifica: Gaudium aeternale, id est, ex securitate durationis æternæ oritur. 2. Quomodo in portis, id est, post mortem, & in die judicij propriè laudanda sit, quia ante mortem needum secutismus de perseverantia. Hinc Eccl. 11. cap. dicitur: *ante mortem ne laudes quenquam. Excitandi proin iterum Auditores ad laudem & gratulationem fructum.*

F O N S II.

Ex signis Prædestinationis.

Ex hoc fonte varij admodum modi pro funebribus exhortationibus erui possunt, sed duo præcipue, nempe ut signum prædestinationis, vel sub scheme alicujus comparationis, v. g. cum instrumento, via, flore, arbore, frumento que proponatur, vel simpliciter proferatur, & postea breviter ostendatur, quām tale signum singulari quodanmodo in Defuncto constanter fuerit repertum. unde plerumque Auditores ad gratulationem, & imitationem in tali signo procurando sunt excitandi. Petendo tamen in fine etiam preces, si adhuc indigeret, pro quibus omnibus copiosam materiam hiç fons afferet.

Itaque 1. Ex occasione thematis: *Tibi dabo claves Regni celorum. Matt. 16.* ostendi potest, quod defunctus ad imitationem illius Sartoris è Soc. JESU, qui in morte acum suam petiit, cāmque in altum elevans dixit, hanc nunc esse Clavem, per quam speret, se regnum celorum apertum & ingressum. Instrumentum illud quo in Opificio suo vel officio usus est, pro sua clave usurpus fit, eò quod opera sua omnia propter DEUM